

Одеська обласна організація Профспілки

Інформаційний бюлетень

№16

Червень 2025 р.

Розрахунок лікарняних сумісникам
на прикладах

Із 04.04.2025 допомогу з тимчасової непрацездатності й декретні сумісникам за рахунок ПФУ призначайте як за основним місцем роботи, так і за сумісництвом. Причина — у новій редакції статті 22 Закону про соцстрахування депутати замінили сполучник АБО на сполучник ТА. Так вони дозволили оплачувати тимчасову непрацездатність сумісникам за основним місцем роботи (діяльності) та за місцем роботи за сумісництвом (наймом). Ця норма поширюється й на тих, хто провадить підприємницьку чи іншу діяльність і водночас працює за трудовим договором.

Пенсійники пояснили, що за кошти ПФУ оплачуватимуть листки непрацездатності за сумісництвом щодо страхових випадків, які настануть після 04.04.2025, коли набере чинності Закон № 4158. Тобто якщо лікарняний відкриють 03.04.2025, оплатити його за основним місцем роботи й за сумісництвом зможете лише за рахунок роботодавця. За кошти ПФУ — лише за основним місцем роботи.

Розрахункові обмеження

Нагадаємо, як розраховувати лікарняні. Визначте розрахунковий період. Підсумуйте виплати, що їх включаєте до розрахунку. Полічіть календарні дні в розрахунковому періоді (вилучіть дні, не відпрацьовані з поважних причин). Обчисліть середньоденну зарплату. Врахуйте відсоток оплати лікарняного залежно від страхового стажу. Обчисліть суму лікарняних.

Середню заробітну плату для лікарняних розраховуйте окремо за основним місцем роботи працівника й за сумісництвом. Тобто для кожного місця роботи буде окремий розрахунковий період.

Розрахунковий період як за основним місцем роботи, так і за сумісництвом визначайте за одними й тими самими правилами. Але власне розрахунковий період може бути різний. Для внутрішнього сумісника обчислюйте дві середні зарплати: з виплат за основним місцем роботи й окремо — за сумісництвом.

До розрахунку лікарняних включайте зарплатні виплати, що їх нараховували за сумісництвом і на які нараховували ЄСВ, у т. ч., за потреби, доплату до мінімальної зарплати (МЗП). Орієнтуйтеся на дані Додатка Д1 до Податкового розрахунку.

Середньоденну зарплату обчисліть за один календарний день. Зайнятість працівника (повна, неповна), графік роботи, порядок оплати праці (місячна / погодинна, відрядна) на розрахунок середньої не впливають.

Оплачуйте всі календарні дні тимчасової непрацездатності, навіть якщо працівник працює:

- на умовах неповного робочого тижня й на період тимчасової непрацездатності припадають дні, що за графіком роботи працівника є вільними від роботи;

- працює в режимі неповного робочого дня (лише кілька годин на день).

Зважайте на загальні обмеження, що стосуються всіх працівників, у т. ч. сумісників.

1. Середньоденна зарплата не може перевищувати максимальної величини бази нарахування ЄСВ з розрахунку на один календарний день (п. 4 Порядку № 1266

Щоб розрахувати цей показник, максимальну величину бази нарахування ЄСВ в останньому місяці розрахункового періоду поділіть на середньомісячну кількість календарних днів (30,44). Отже, максимальне обмеження з розрахунку на день у 2025 році становить 5256,24 грн ($160\,000 \text{ грн} \div 30,44$).

2. Сума лікарняних у розрахунку на місяць не має перевищувати максимальної величини бази нарахування ЄСВ в останньому місяці розрахункового періоду, тобто 160 000 грн (абз. 2 п. 2 Порядку № 1266).

Для сумісників діє спеціальне обмеження: загальна сума зарплати, яку включають до розрахунку лікарняних, у кожному місяці розрахункового періоду за основним місцем роботи й за сумісництвом (за всіма місцями роботи) не має перевищувати максимальної бази нарахування ЄСВ (абз. 3 п. 30 Порядку № 1266).

Працівник має надати з основного місця роботи довідку про середню зарплату, щоб роботодавець за сумісництвом мав можливість виконати цю вимогу. Особа, яка працює за сумісництвом на кількох роботах, має надати довідки про середню зарплату за всіма місцями.

3. Якщо протягом 12 місяців перед настанням страхового випадку страховий стаж працівника менший ніж 6 місяців, денна виплата під час розрахунку лікарняних не може перевищувати розміру допомоги, обчисленої на основі МЗП, встановленої на момент настання страхового випадку.

У 2025 році розмір денної виплати для працівників, страховий стаж яких за останніх 12 календарних місяців менший ніж 6 місяців, не має перевищувати 262,81 грн ($8000,00 \text{ грн} \div 30,44$).

Застосовуйте ці обмеження для оплати лікарняних за кожним місцем роботи. Залежно від страхового стажу сумісника можливі різні ситуації.

Страховий стаж за останніх 12 місяців більший ніж 6 місяців Загальну місячну зарплату працівника за всіма місцями роботи порівнюйте з максимальною базою нарахування ЄСВ (табл.).

Як визначити суму виплат, що входять до розрахунку середньої за сумісництвом

Результат порівняння	Включіть до розрахунку	Приклад — лютий 2025 року (місяць розрахункового періоду)
$ЗП \leq \max \text{€СВ}$	Фактичну зарплату, нараховану за місцем роботи за сумісництвом	Зарплата за основним місцем роботи — 100 000,00 грн, за сумісництвом — 20 000,00 грн, разом 120 000,00 грн. Ця сума менша за $\max \text{€СВ}$, тому до розрахунку включіть усю зарплату, нараховану за сумісництвом
$ЗП > \max \text{€СВ}$	Різницю між $\max \text{€СВ}$ та зарплатою за основним місцем роботи й іншими місцями за сумісництвом, з яких працівник надав довідки	Зарплата за основним місцем роботи — 150 000,00 грн, за сумісництвом — 35 000,00 грн, разом — 185 000,00 грн. Загальний заробіток перевищує $\max \text{€СВ}$, тому включіть до розрахунку лише її частину, що дорівнює 10 000,00 грн (160 000,00 грн – 150 000,00 грн)
$ЗП \text{ на основному місці} > \max \text{€СВ}$	Зарплати за сумісництвом не включайте до розрахунку	Зарплата за основним місцем роботи — 180 000,00 грн, за сумісництвом — 40 000,00 грн. Зарплата за основним місцем роботи перевищує $\max \text{€СВ}$, тому зарплату за сумісництвом не включайте до розрахунку середньої зарплати. Якщо така ситуація складається в усіх місяцях розрахункового періоду, лікарняних за місцем роботи за сумісництвом не буде

Страховий стаж за останніх 12 місяців менший ніж 6 місяців

У кожному місяці розрахункового періоду на загальну суму зарплати працівника за всіма місцями роботи нараховуйте $\max \text{€СВ}$. Окрім цього, денну виплату порівнюйте із середньоденною, розрахованою з МЗП. Лікарняні обчислюйте за меншим із показників.

Практичні ситуації

ПРИКЛАД 1. Страховий стаж за останніх 12 місяців перевищує 6 місяців Зовнішній сумісник хворів із 7 по 17 квітня 2025 року (11 календарних днів; к. дн.). В обох установах діє п'ятиденний робочий тиждень із двома вихідними (субота й неділя). За основним місцем роботи й за сумісництвом працівник перебуває в трудових відносинах понад 6 календарних місяців. Страховий стаж працівника дорівнює 5 років і 7 місяців, тож частка оплати

лікарняного — 70%. За розрахунковий період квітень 2024-го — березень 2025 року працівникові в обох установах нараховували зарплату:

Місяці	За основним місцем роботи		За сумісництвом	
	к. дн.	зарплата, грн	к. дн.	зарплата, грн
Квітень 2024	30	10 000,00	30	3000,00
Травень 2024	31	10 000,00	31	3000,00
Червень 2024	30	12 000,00	30	3000,00
Липень 2024	31	12 000,00	31	3000,00
Серпень 2024	31	12 000,00	31	3000,00
Вересень 2024	30	20 000,00	30	4000,00
Жовтень 2024	31	20 000,00	31	4500,00
Листопад 2024	30	20 000,00	30	5000,00
Грудень 2024	31	20 000,00	31	5000,00
Січень 2025	31	25 000,00	31	5000,00
Лютий 2025	28	25 000,00	28	5000,00
Березень 2025	31	25 000,00	31	5000,00
Разом	36	211 000,00	365	48 500,00

Обчислимо суму:

- середньоденної зарплати: $48\,500,00 \text{ грн} \div 365 \text{ к. дн.} = 132,88 \text{ грн}$;
- оплати перших п'яти днів хвороби за рахунок роботодавця за сумісництвом: $132,88 \text{ грн} \times 5 \text{ к. дн.} \times 70\% = 465,08 \text{ грн}$;
- допомоги за кошти ПФУ: $132,88 \text{ грн} \times 6 \text{ к. дн.} \times 70\% = 558,10 \text{ грн}$.

Позаяк за останніх 12 календарних місяців роботи страховий стаж працівника перевищує 6 місяців, денної виплати не обмежуємо середньоденною з МЗП.

Загальна сума лікарняних становить: $465,08 \text{ грн} + 558,10 \text{ грн} = 1023,18 \text{ грн}$.

ПРИКЛАД 2. Страховий стаж за останніх 12 місяців менший за 6 місяців

Працівниця хворіла з 10 по 14 квітня 2025 року (5 к. дн.). В установі працює з 2 грудня 2025 року:

- за основним місцем роботи бухгалтером на 0,75 ставки;
- за внутрішнім сумісництвом на 0,25 ставки касиром.

Страховий стаж працівниці протягом останніх 12 місяців менший ніж 6 місяців. На момент хвороби загальний страховий стаж працівниці — 3 роки та 3 місяці. Розрахунковим періодом і за основним місцем роботи, і за сумісництвом є січень — березень 2025 року. За цей період їй нараховували зарплату:

Разом: за основним місцем роботи – 90 к.дн., зарплата- 45 000,00грн;
90 к.д.–за сумісництвом, зарплата - 6000,00грн.

1. Визначимо фактичну середньоденну зарплату за сумісництвом:
 $6000,00 \text{ грн} \div 90 \text{ к. дн.} = 66,67 \text{ грн.}$

2. Обчислимо денну виплату: $66,67 \text{ грн} \times 60\% = 40,00 \text{ грн}$ (60% — частка середньої зарплати залежно від страхового стажу за статтею 24 Закону про соцстрахування).

3. Розрахуємо середньоденну зарплату з розміру МЗП, встановленої на момент, коли настав страховий випадок: $8000,00 \text{ грн} \div 30,44 = 262,81 \text{ грн.}$

4. Порівняємо денну виплату з мінімальною середньоденною зарплатою: $40,00 \text{ грн} < 262,81 \text{ грн.}$ Отже, лікарняні обчислимо з денної виплати.

5. Сума оплати періоду хвороби становитиме:

$40,00 \text{ грн} \times 5 \text{ к. дн.} = \mathbf{200,00 \text{ грн.}}$

ПРИКЛАД 3. Загальний заробіток за місяці розрахункового періоду перевищує максимальну базу ЄСВ

Працівник-сумісник хворів із 15 по 22 травня 2025 року (8 к. дн.). За основним місцем роботи для працівника встановлений п'ятиденний робочий тиждень, за сумісництвом — триденний (понеділок, середа, п'ятниця). Працевлаштували працівника 21.10.2024 на основне місце роботи й за внутрішнім сумісництвом. За час роботи працівникові нараховували зарплату:

Разом 181 к.дн. за основним місцем роботи, зарплата 765 000,00грн;
181 к.дн. сумісництвом, зарплата - 167 850,58грн; зарплата, з якої обчислюємо середній заробіток для розрахунку страхових виплат за сумісництвом- 53 510,30грн.

Попри те що працівник зайнятий на умовах неповного робочого тижня, лікарняні йому нарахуємо за всі календарні дні хвороби за листком із тимчасової втрати працездатності, тобто за 8 к. дн. (15.05.2025—22.05.2025).

У січні — квітні 2025-го сумарна зарплата за основним місцем роботи й за сумісництвом перевищила максимальну базу нарахування ЄСВ (160 000,00 грн). У листопаді — грудні 2024 року загальний заробіток не перевищує максимальної бази нарахування ЄСВ (120 000,00 грн). Тому в цих місяцях на роботі за сумісництвом для розрахунку середньої зарплати візьмемо різницю між граничною сумою доходу, на який нараховували ЄСВ, і зарплатою за основним місцем роботи.

1. Розрахуємо середньоденну зарплату сумісника: $53 510,30 \text{ грн} \div 181 \text{ к. дн.} = 295,64 \text{ грн.}$ Позаяк за останніх 12 календарних місяців роботи

страховий стаж працівника перевищує 6 місяців, обмеження денної виплати середньоденною з МЗП не застосовуємо.

2. Сума лікарняних становитиме за кошти: — роботодавця: 295,64 грн $\times$ 5 к. дн. = 1478,20 грн; — ПФУ: 295,64 грн $\times$ 3 к. дн. = 886,92 грн.

3. Загальна сума лікарняних дорівнює: 1478,20 грн + 886,92 грн = **2365,12 грн.**

ПРИКЛАД 4. Сумісник захворів у перший місяць роботи

Працівник (**0,5 штатної одиниці**) — зовнішній сумісник перебував у відпустці без збереження зарплати у зв'язку з воєнним станом із 01.01.2024 по 31.03.2025. Із 1 квітня 2025 року вийшов на роботу, а вже 07.04.2025 захворів. Період тимчасової непрацездатності — 12 к. дн. (07.04.2025—18.04.2025). Посадовий оклад працівника — 10 000 грн.

Загальний страховий стаж — 11 років 5 місяців.

Страховий стаж за останніх 12 місяців — менше ніж 6 місяців. Працівник не відпрацював повністю жодного місяця. Тож розрахунковим періодом буде фактично відпрацьований час (календарні дні) перед настанням страхового випадку (п. 27 Порядку № 1266). Тобто період із 01.04.2025 по 07.04.2025.

Під час розрахунку середньоденної зарплати вилучаємо з розрахункового періоду календарні дні, що працівник не відпрацював із поважних причин — відпустка без збереження зарплати, тимчасова непрацездатність тощо (п. 3 Порядку № 1266). Решти днів, яких працівник не відпрацював у розрахунковому періоді, а також вихідних, святкових та неробочих днів із розрахункового періоду не вилучаємо. Отже, вихідні (5 і 6 квітня 2025-го — субота та неділя) входять до розрахункового періоду.

Визначимо зарплату, яку нарахували працівникові з 1-го по 7 квітня: 10 000,00 грн $\div$ 22 к. дн. $\times$ 5 к. дн. = 2272,73 грн: — 22 — кількість робочих днів у квітні за графіком роботи працівника; — 5 — кількість робочих днів, що працівник відпрацьованих із 1-го по 7 квітня. Середньоденна зарплата дорівнює: 2272,73 грн $\div$ 7 к. дн. = 324,68 грн (7 — кількість к. дн. у розрахунковому періоді).

Розмір денної виплати дорівнює 100% середньоденної зарплати, оскільки загальний страховий стаж працівника — понад 8 років. Однак страховий стаж за останніх 12 місяців — менше ніж 6 місяців, тому порівнюємо денну виплату з розміром допомоги виходячи з МЗП з розрахунку на один календарний день.

Денна виплата (324,68 грн) перевищує обмежувальний показник (262,81 грн). Тому візьмемо саме мінімальну середньоденну виплату. Сума

оплати перших п'яти днів хвороби працівника: $262,81 \text{ грн} \times 5 \text{ к. дн.} = 1314,05 \text{ грн.}$

Сума допомоги з тимчасової непрацездатності: $262,81 \text{ грн} \times 7 \text{ к. дн.} = 1839,67 \text{ грн.}$

ПРИКЛАД 5. Сумісник захворів у перший день роботи

За основу візьмемо умови Прикладу 4, але припустімо, що працівник повернувся до роботи 01.05.2025 і в перший робочий день захворів. Лікарняний відкрили з 01.05.2025 по 05.05.2025.

Розрахунковий період для працівника: травень 2024-го — квітень 2025 року. Протягом цього періоду працівник не мав заробітку, адже перебував у безоплатній відпустці. Якщо страховий випадок настав у перший день роботи або в розрахунковому періоді не було заробітку з поважних причин, середньоденну зарплату обчислюємо з посадового окладу (тарифної ставки) на день настання страхового випадку або його частини (п. 28 Порядку № 1266). При цьому обов'язково беремо до уваги зайнятість працівника — 1 штатна одиниця, 0,25, 0,5, 0,75 тощо.

1. Середньоденна зарплата працівника становить: $10\,000,00 \text{ грн} \times 0,5 \div 30,44 = 164,26 \text{ грн.}$ Розмір денної виплати дорівнює 100% середньоденної зарплати, оскільки загальний страховий стаж працівника — понад 8 років. Водночас страховий стаж за останніх 12 місяців не дотягує до 6 місяців, тому порівнюємо денну виплату з розміром допомоги з МЗП з розрахунку на один календарний день. Денна виплата (164,26 грн) менша за обмежувальний показник (262,81 грн). Тому лікарняні обчислимо на основі виплати, розрахованої з денної виплати.

2. Сума оплати перших п'яти днів хвороби працівника дорівнює: $164,26 \text{ грн} \times 5 \text{ к. дн.} = 821,30 \text{ грн.}$

ПРИКЛАД 6. Лікарняний у відпустці для догляду за дитиною до трьох років

Працівниця за основним місцем роботи перебуває у відпустці для догляду за дитиною до трьох років. При цьому вона працює за сумісництвом на умовах неповного робочого часу (0,5 ставки). Із 18-го по 29 квітня 2025 року жінка хворіла.

Загальний страховий стаж працівниці — 10 років 1 місяць.

Страховий стаж за останніх 12 місяців перевищує 6 місяців.

Заробіток працівниці в розрахунковому періоді:

– 182 к.д. , зарплата - 55 000,00грн.

Жінці, яка перебуває у відпустці для догляду за дитиною та при цьому працює на умовах неповного робочого часу, лікарняний оплачують на загальних підставах. А от листок непрацездатності для догляду за хворою дитиною **в період цієї відпустки не видають і не оплачують**. При цьому неважливо, основне це місце роботи чи сумісництво.

В описаній ситуації хворіла сама працівниця. Тому лікарняний їй оплатимо на загальних підставах.

До розрахунку середньоденної зарплати: — включимо зарплату, яку нарахували жінці за період відпустки до трьох років дитини, і дні, протягом яких жінка працювала в цій відпустці; — не включимо днів, коли працівниця перебула у відпустці до трьох років дитини до виходу на роботу (поважна причина). Середньоденна зарплата становить: $55\,000,00 \text{ грн} \div 182 \text{ к. дн.} = 302,20 \text{ грн}$. Позаяк у працівниці за останніх 12 календарних місяців роботи страховий стаж перевищує 6 місяців, денної виплати не обмежуємо середньоденною з МЗП. Сума оплати перших п'яти днів хвороби за рахунок роботодавця становить: $302,20 \text{ грн} \times 5 \text{ к. дн.} = 1511,00 \text{ грн}$. Сума допомоги з тимчасової непрацездатності за кошти ПФУ дорівнює: $302,20 \text{ грн} \times 7 \text{ к. дн.} = 2115,40 \text{ грн}$.

*Упорядкувала завідувач відділу соціально-економічного захисту працівників
Валентина ПОДГОРЕЦЬ, тел. 0676544235.*